

PISA'DA FİN BAŞARISININ NEDENLERİ VE NASILLARI

THE WHYS AND HOWS OF FINNISH SUCCESS AT PISA

Rahime ÇOBANOĞLU*, Koray KASAPOĞLU**

ÖZET: Eğitim reformlarının ve yatırımlarının etkili olup olmadığını, pek çok ülke katıldıkları uluslararası değerlendirme çalışmalarının sonuçlarına göre tayin etmekte ve yine bu sonuçlara göre eğitim sistemlerine yönelik dönüt sağlamaktadır. Bu ülkeler arasında, OECD üyesi olan Finlandiya ve Türkiye de yer almaktadır. Finlandiya'nın 2000, 2003 ve 2006 yıllarında PISA'da elde ettiği başarı, birçok ülkede merak uyandırmış; özellikle Türkiye gibi bu değerlendirme çalışmalarında istenilen başarıyı yakalayamamış pek çok ülke için Fin eğitim sisteminin başarısının ardındaki nedenlerin araştırılmasını önemli kılmıştır. Bu çalışmada, esneklik, özerklik ve bireysel ihtiyaçların ön plana çıkarıldığı eğitim yaklaşımı, eğitimde fırsat eşitliği, öğretmen yetkinliği ve okuryazar toplum yapısı gibi Finlandiya'ya başarı getirdiği düşünülen bazı etmenler, Fin eğitim sistemi çerçevesinde tartışılmıştır. Ayrıca, eğitimde istenilen kaliteyi yakalamak ve korumak idealiyle, Türkiye açısından gerekli eğitim politikalarının oluşturulmasında Fin örneğinden çıkartılabilecek bazı sonuçlara da değinilmiştir.

Anahtar sözcükler: pisa, fin eğitim sistemi, finlandiya'nın pisa başarısı.

ABSTRACT: Numerous countries evaluate effectiveness of their educational reforms and investments and receive feedback for their educational systems based on the results of international assessment projects. Finland and Turkey as OECD members are also among those countries. Finland's continuous success at PISA 2000, 2003 and 2006 has aroused so much curiosity, leading many countries particularly the ones that have failed at PISA like Turkey to investigate reasons behind its success. As a result, in this study, several reasons appearing to account for Finland's PISA success, such as flexible, autonomous and individualized approach in education, equity in education; teacher efficacy and literate society are discussed in the context of Finnish education system. In addition, several conclusions for Turkey retrieved from the case of Finland are highlighted in order to contribute to the development of necessary educational policies to actualize the ideal of catching and maintaining quality in Turkish education system.

Keywords: pisa, finnish education system, finland's pisa success.

1. GİRİŞ

Eğitimde istenilen sonuçlara ulaşıp ulaşılamadığının öğrenilmesi ve geliştirme faaliyetlerinin yürütülmesi, bu alanda süregelen değerlendirme çalışmalarının yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Ulusal değerlendirmelerin yanı sıra uluslararası değerlendirme çalışmaları, ülkelerin kendi düzeylerini diğer ülkelerle karşılaştırma fırsatı yaratmaları açısından önemli bulunmaktadır. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından düzenlenmekte olan Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı – PISA (Programme for International Student Assessment), bunlardan birisi olup katılımcı ülkelerin eğitim durumlarını ortaya koyarak kendi ulusal eğitim problemlerini belirlemelerine ve yeni eğitim politikaları üretmelerine katkı sağlamayı hedeflemektedir (Grek, 2009).

Üç yıllık aralıklarla düzenlenmekte olan PISA çalışmasında zorunlu eğitimin sonuna yaklaşan 15 yaşındaki öğrencilerin topluma aktif katılımları için gerekli olan bazı temel bilgi ve becerileri ne derecede edindikleri ölçülmeyi çalışılırken, öğrencilerin okulda neyi öğrendiklerinden çok okulda öğrendiklerini kullanarak günlük yaşamda karşılaşılabilecekleri problemleri nasıl çözdükleri üzerinde durulmaktadır (OECD, 2004). Katılımcı her ülkede seçkisiz örneklem yoluyla belirlenmiş yaklaşık 4.500-10.000 öğrenciye uygulanan PISA, bir kâğıt-kalem testi (paper-pencil test) olup yaklaşık iki saat sürmekte ve her dönem farklı ağırlıklarda olmak üzere okuma becerileri, matematik ve fen okuryazarlığına yönelik günlük olaylar üzerine yapılandırılmış ucu açık ve kapalı sorular içermektedir (OECD, 2004). Bu ölçümlerin yanı sıra öğrenci performansı ile ilişkili olabileceği düşünülen diğer bazı göstergeler (sosyal, kültürel, ekonomik ve eğitsel) hakkında bilgi toplamak amacıyla öğrenci ve okul anketleri de uygulanmaktadır (OECD, 2002).

*Araş. Gör., Orta Doğu Teknik Üniversitesi, e-posta: rahime@metu.edu.tr

**Araş. Gör., Afyon Kocatepe Üniversitesi, e-posta: kasapoglu@aku.edu.tr

2000 yılında düzenlenen ilk dönem PISA çalışmasına, OECD kurucu üyelerinden olan Türkiye uygulamakta olduğu diğer uluslararası değerlendirme projeleri (TIMMS-R ve PIRLS) nedeniyle katılamamış fakat PISA 2003 ve 2006'da yer almıştır (Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi [MEB EARGED], 2005). Son olarak PISA 2009, Türkiye'de Nisan ayında uygulanmıştır (MEB EARGED, 2009). Matematik okuryazarlığı odaklı olan ve 41 ülkenin katıldığı PISA 2003 sonuçlarına göre Türkiye'nin okuma, matematik, problem çözme ve fen alanlarındaki ortalaması OECD ülkeleri ortalamasının altında bulunmuştur (OECD, 2004). 57 ülkenin katıldığı fen ağırlıklı PISA 2006'da da durum değişmemiş; Türkiye, fen, matematik ve okuma alanlarında OECD ülkeleri ortalamasını yakalamayı başaramamış; fen okuryazarlığında 43., matematik okuryazarlığında 41. ve okuma becerilerinde 37. sırada yer almıştır (OECD, 2007). PISA 2009 sonuçları ise aradan geçen bu 3 yıllık sürede Türkiye'de eğitim alanında nasıl bir gelişim izlendiğinin öğrenilmesi bakımından merakla beklenmektedir.

Avrupa Birliği'ne uyum süreci ve uluslararası eğitim normları, küresel boyutta gerçekleşen ekonomik ve teknolojik gelişmeler, eğitimde kalite arayışı, mevcut sistemin beklentiyi karşılamada yetersiz kalması ve ekonomik kalkınmayı sağlayacak bir eğitim sistemine kavuşma isteğinin yanı sıra 2003 ve 2006 yılı PISA sonuçları, genel olarak Türkiye'de eğitim alanında bazı reformların yapılması gereğini ortaya çıkarmıştır (Akpınar ve Aydın, 2007). Bu bağlamda, Millî Eğitim Bakanlığınca 2004 yılı eğitim programı reformu çerçevesinde dokuz ilde gerçekleştirilen pilot uygulamanın ardından giderek yaygınlaşan yapılandırmacı yaklaşımı merkeze alan; çoklu zekâ, öğrenci merkezli eğitim, bireysel farklılıklara duyarlı eğitim, sarmal, tematik ve beceri yaklaşımları ile zenginleştirilen eğitim programları tasarlanmış ve uygulamaya konulmuştur (Eğitim Reformu Girişimi [ERG], 2005).

Eğitimde yeni arayışlar içerisinde olduğu açıkça görülen Türkiye ve diğer pek çok ülke açısından bu süreçte PISA ve benzeri uluslararası değerlendirme çalışmalarında başarılı olan diğer ülkelerin eğitim sistemlerinin nasıl olduğunun incelenmesi önemli görülmektedir. Finlandiya eğitim sisteminin, ülkemiz eğitim sistemiyle benzer ve farklı yönleri mevcut olsa da bu çalışmada amaçlanan, Fin ve Türk eğitim sistemlerinin karşılaştırılması ve Fin modelinin, Türk eğitim sistemine olduğu gibi uyarlanmasının önerilmesi değildir. Zira her ülke, kendi bağlamı içerisinde farklı ihtiyaçları karşılamaya çalışırken kendine özgü eğitim politikaları oluşturmak zorundadır; aksi takdirde farklı bağlamlarda geliştirilmiş eğitim modellerinin ulusal potada eritilmeden olduğu gibi uygulanması beraberinde ne yazık ki taklitçiliği, tüketiciliği, bir süre sonra ithalatçılığı, dışa bağımlılığı ve nihayet küreselleştirilmiş olmayı getirir ki bu, Sönmez'in (2006) de belirttiği gibi "Zayıflat, böl, parçala, uyut ve yut!" sürecini kaçınılmaz kılar. Öte yandan, eğitimde anlamlı ölçüde fark yaratan girişimlerin taklit değil ama takip edilmesinin, daha etkili ulusal politikaların oluşturulmasına katkı sağlayacağı da şüphe götürmemektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada, PISA 2000, 2003 ve 2006'da en başarılı ülkeler arasında yer alan Finlandiya'nın eğitim sistemi hakkında bilgi verilecek, onların bu başarılarını etkilediği düşünülen etmenler, kapsamlı bir literatür taraması ile sunulacaktır.

2. FİNLANDIYA VE EĞİTİM SİSTEMİ

Avrupa'nın kuzeyinde, Baltık Denizi kıyısında yer alan Finlandiya, 5.34 milyon nüfusa (2009 tahmini) sahip bir İskandinav ülkesidir (Population Register Centre [PRC], 2009). 1995 yılından itibaren Avrupa Birliği'ne üye ülkeler arasında yer alan Finlandiya, endüstrisi ve hizmet sektörü yaklaşık % 90 işgücü kullanan gelişmiş bir Batı ülkesi olmakla birlikte (Finlandiya Büyükelçiliği, 2007) Doğu ile Batı arasında sınır oluşturan coğrafi konumundan ötürü yönetsel geleneklerden genetik mirasa kadar hemen her yerde Doğu kültürüne ait bazı unsurları barındırmakta ve diğer İskandinav ülkeleriyle karşılaştırıldığında kültürel olarak daha otoriter, totaliter ve kolektivist kalmaktadır (Simola, 2005).

15-74 yaş arasında % 6.42 olan işsizlik oranı, kadınlar için 76.3, erkekler için ise 83 olan ortalama yaşam süresi ve % 64.8'i en az ortaöğretim mezunu olan nüfusu ile (Statistics Finland, 2007) yaşam standartlarının yüksek olduğu anlaşılan Finlandiya, 2005 yılı verilerine göre tüm eğitim kademeleri için GSYİH'nin % 6'sını harcayarak dünyanın önemli ekonomik güçleri arasında yer alan Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Birleşik Krallık, Almanya, Fransa, İtalya, Rusya Federasyonu, Japonya gibi G8 ülkelerini PISA sıralamasında geride bırakmıştır (OECD, 2008).

Başarılı bir toplum ve rekabetçi bir ekonomi yaratmak için çok yönlü, aktif ve hayat boyu öğrenen yurttaşlar yetiştirme ve dünyada en iyi öğrenmeyi gerçekleştirme vizyonuna sahip Fin eğitim sistemi ile ülkeye eğitim yoluyla başarı getirme misyonu üstlenilmiştir. (Finnish National Board of Education [FNBE], 2007). Fin eğitim sisteminin genel amaçları ise öğrencilerin hayat boyu gelişimlerini destekleme, onlara hayatta gerekli bilgi ve becerileri kazandırma, ülke çapında eğitimde eşitliği yeterli düzeyde sağlama ve bunu koruma şeklinde belirlenmiştir (Basic Education Act of Finland, 1998).

Eğitim Bakanlığının ve Ulusal Eğitim Kurulunun kontrolünde ve belediyelerin sorumluluğunda yürütülen zorunlu eğitim, Finlandiya'da 7 yaşında başlayıp 16 yaşına kadar devam etmektedir (EURYDICE, 2008). Ayrıca bir okul denetiminin olmadığı Finlandiya'da, okullara yetkililerce düzenlenen teftiş gezilerine son verilmiş; eğitimcilerin uygulamaları, yönetmelikler ve öğretim programlarında yer alan hedeflere dayanılarak değerlendirilmeye başlanmıştır. Söz konusu hedeflerin karşılanıp karşılanmadığının çoğunlukla eğitimcilerin uzmanlığına dayalı olduğu bu sistemde, iç ve dış değerlendirmeye de önem verilmektedir (EURYDICE, 2008).

Finlandiya'da 6 yaşındaki çocuklar, 2001 yılından bu yana belediyelerce finanse edilen ve yasalarla güvence altına alınan okul öncesi eğitim kurumlarında parasız öğrenim görme hakkına sahiptirler (FNBE, 2009). Bu yaş grubundaki okullaşma oranı % 99 olarak bildirilmiştir (Ministry of Social Affairs and Health of Finland, 2004; FNBE, 2009). Okul öncesi eğitimden sonra normalde 9 yıl sürecek olan genel okul dönemi başlamakta ve bu dönem, 1-6. sınıflar ve 7-9. sınıflar şeklinde alt ve üst basamak olarak ikiye ayrılmaktadır (FNBE, 2009). Gerekli görüldüğünde, öğrencilere seçmeli onuncu yılın da sunulduğu Finlandiya'da, 2008 verilerine göre zorunlu eğitime devam eden 7-16 yaş grubu öğrenci sayısı 562.500'dür (EURYDICE, 2008). Temel eğitimde okutulan zorunlu dersler arasında ana dil (Fince ya da İsveççe), edebiyat, ikinci ulusal dil, yabancı diller, çevre çalışmaları, sağlık eğitimi, din ya da ahlâk bilgisi, tarih, sosyal bilgiler, matematik, fizik, kimya, biyoloji, coğrafya, beden eğitimi, müzik, görsel sanatlar, el sanatları, ev ekonomisi ve rehberlik dersleri yer almaktadır (EURYDICE, 2008). Bu okullarda eğitim, ilk 6 yıl, sınıf öğretmenleri tarafından daha sonraki 3 yılda ise branş öğretmenlerince verilmekte ve birinci ve ikinci sınıf öğrencileri için, aldıkları derslerin dışında, eğlenceli sabah ve öğleden sonra etkinlikleri düzenlenmektedir (FNBE, 2009). Bu etkinliklerde, öğrenciler ödev yapabildiği gibi spor, müzik ve resim gibi farklı alanlara da yönelebilmektedirler. Farklı bir uygulama olarak birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin ders aralarında okul bahçesine çıkmaları zorunlu tutulmaktadır. Sabah 8 ila 10 arasında başlayan ve öğlen 1 ila 4 arasında biten dersler, genellikle 45 dakika sürmekte ve dersler arasında on beşer dakikalık aralar bulunmaktadır. Okullarda öğrencilere parasız öğle yemeği sunulmaktadır (FNBE, 2009).

Zorunlu genel eğitimden sonra 16-19 yaş arasındaki öğrenciler, genel ortaöğretim veya meslekî eğitim okullarına devam edebilmektedir ki bu öğrencilerin oranı % 90'dan fazladır (EURYDICE, 2008). Genel ortaöğretim öğretim programı, üç yıllık bir süre için belirlenmiş olsa da öğrenciler, bu eğitimi 2-4 yılda tamamlayabilmektedirler (EURYDICE, 2008). Eğitimin yıllık derslere göre organize edilmediği Finlandiya'da, öğrenciler gerekli dersleri tamamladıklarında diplomalarını alırlar. Ortaöğretimdeki çalışmalar, öğrencilerin geçmek zorunda oldukları ana dil, yabancı dil, sosyal bilimler, matematik ve fen bilimleri sınavlarını kapsayan bir olgunluk sınavıyla sonlanmaktadır (EURYDICE, 2008). Kabul alabilmek için olgunluk sınavı sonucu, ortaöğretim başarısı, iş tecrübesi gibi farklı şartların karşılanmasını gerektiren, uygulamalı eğitime ağırlık verilen teknik üniversiteler (polytechnical universities) ile teorik eğitimin ön planda tutulduğu üniversiteler, Finlandiya'da yükseköğretimi oluşturan kurumlardır (FNBE, 2009).

Finlandiya'da okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar genel eğitim sisteminin nasıl işlediğine ilişkin verilen bilgilerin ışığında, son olarak bu sistemin ayrılmaz birer parçası olarak düşünülen ve eğitimin kalitesini belirleyen unsurlar arasında gösterilen öğretmen eğitime ve Finlandiya ulusal eğitim programına değinilmesinde fayda görülmektedir. Finlandiya'da öğretmen eğitimi konusunda 1973'e kadar süren çeşitlilik (Koskenniemi, 1972), 1974 yılında öğretmen yetiştirilmesi görevinin sadece üniversitelere aktarılması ve üniversitelerde eğitim fakültelerinin oluşturulmasıyla son bulmuştur (Hansén, 1999; Kansanen, 2003). Günümüzde, Finlandiya'da öğrencilerin toplumda oldukça yüksek bir statüye sahip olan üniversitelerin öğretmen yetiştirme

programlarına kabul alabilmesi için ortaöğretim sonunda yapılan olgunluk sınavında ve onu izleyen yazılı sınavda, yetenek testinde ve mülakatta başarılı olmaları beklenmektedir (EURYDICE, 2008). Bu programlarda en genel şekliyle, sınıf öğretmenleri, pedagoji alanında; branş öğretmenleri ise kendi branşlarında en az yüksek lisans derecesi almaktadırlar (FNBE, 2009).

Hedeflerin ve ölçme-değerlendirme kriterlerinin yer aldığı mevcut ulusal çekirdek eğitim programı ise Fin Ulusal Eğitim Kurulu tarafından 2004 yılında belirlenmiştir. Bu genel eğitim programı çerçevesinde eğitimin finanse edilmesi sorumluluğunu devletle paylaşan yerel yönetimler, yani belediyeler, bölgesel ihtiyaçlara duyarlı kendi eğitim programlarının oluşturulmasında sorumlu tutulmuşlardır (EURYDICE, 2008). Fin Ulusal Çekirdek Eğitim Programı, eğitim sağlayıcılar için kendi eğitim programlarını nasıl hazırlamaları gerektiği konusunda bir rehber görevi görmekte ve şu noktalara dikkat çekmektedir: 1) Farklı branşlardaki öğretmenlerin yanı sıra ebeveynlerin ya da onların yerine geçenlerin hatta öğrencilerin eğitim programı ile öngörülecek hedeflerin belirlenmesinde söz sahibi olması ve eğitim programının hazırlanmasında yerel yönetimin ilgili tüm paydaşlarla iş birliği sağlaması, (2) insan hakları, eşitlik, demokrasi, doğal hayatın korunması ve çok kültürlülüğün kabulü gibi değerlerin eğitim programının temelini oluşturması, (3) aktif öğrenmenin hem bireysel hem de grup içinde, amaçlı bir şekilde gerçekleşen bilgi ve beceri oluşturma süreci olduğu görüşünün benimsenmesi, (4) öğrenme çevresini oluşturan fiziksel koşulların, psikolojik faktörlerin ve sosyal ilişkilerin öğrencilerin büyüme ve öğrenmesini destekleyecek şekilde hazırlanması, (5) öğretimde farklı yöntemlerin kullanılması, (6) okul-aile iş birliğinin sağlanması ve ailelerin eğitim programı hakkında bilgilendirilmesi, (7) öğretmenlerin gözetiminde ve ailelerin iş birliğiyle belirlenen ders programlarının yıl yıl izlenmesi yerine öğrencilere, ihtiyaçlarına uygun özel amaçlar ve ders programları belirleyebilme, akademik gelişimlerini izleyebilecekleri bir öğrenme planı oluşturabilme imkânı sunulması, (8) ihtiyaç duyulduğunda her öğrenci için yetiştirici öğretim sağlanması, (9) seçmeli kulüp etkinliklerinin belirlenmesi ve (10) her öğrenci için her kademedeki rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin sunulması (FNBE, 2004). Ayrıca, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin genel eğitim sistemiyle bütünleştirilmesi ve onların da zorunlu eğitimi tamamlamaları öncelikler arasında belirtilmiştir (FNBE, 2009).

3. FİNLANDIYA'NIN PISA BAŞARISININ ARDINDAKİ GERÇEKLER

PISA 2000, 2003 ve 2006 sonuçlarına göre fen, matematik ve okuma alanlarında Finlandiya'nın çoğunlukla ilk 2 sırada yer aldığı görülmektedir (Hautamäki et al., 2008). Elde edilen bu sürekli ve üstün başarı, Finlandiya eğitim sistemini dünyanın en iyisi ya da en iyileri arasına taşımıştır (Moore, 2008). Her ne kadar PISA, tüm alanlara yönelik ölçümler yapan bir çalışma olmasa da burada elde edilen başarının, bazı araştırmalarda öğrencilerin gelecekteki başarısını tahmin etmekte kullanılabileceğinin ortaya konulması (Schleicher, 2007), Finlandiya'nın PISA başarısının altında yatan nedenlerin incelenmesini eğitimde geliştirme faaliyetleri açısından önemli kılmıştır. Finlandiya'nın PISA başarısının tesadüf eseri olmadığı, bu başarılarının altında yatan nedenlerden yola çıkılarak söylenebilir. Unutulmaması gereken nokta, bu başarının, tek bir faktörün değil; farklı faktörlerin birbirleriyle girdikleri etkileşimler sonucu ortaya çıkmış olduğudur (Väljärvi, Linnakylä, Kupari, Reinikainen, & Arffman, 2002). Bu kısımda, Finlandiya'nın eğitim alanında yarattığı üstünlüklere, başlıklar hâlinde değinilecektir.

3.1. Eğitimde Fırsat Eşitliği

Fin öğrencilerinin başarılarının temel nedenlerinden biri olarak gösterilen eğitimde fırsat eşitliği, okul ve program çeşitliliğine gidilmeksizin tüm bireylere aynı eğitim olanaklarını sunmayı ifade etmektedir (MEB Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, 2008). Fin eğitim sistemi, dil, din, ırk, cinsiyet, ekonomik durum, ikametgâh ayrımı gözetmeksizin her bireye eşit fırsatlar sunmayı hedeflemektedir. Bu nedenle olmalı ki Finlandiya'da okul ağı, çok geniş bir bölgeyi kapsamakta, cinsiyete özgü okul hizmetleri değil, karma eğitim verilmekte ve temel eğitim; öğretim, materyaller, yemek, sağlık, dış bakımı, ulaşım, özel eğitim, yetiştirici eğitim dâhil olmak üzere parasız karşılanmaktadır (FNBE, 2009).

Diğer OECD ülkeleri ile karşılaştırıldığında ebeveynlerin sosyoekonomik durumunun ve öğrencilerin kentte ya da kırsal kesimde yer alan okullarda öğrenim görmelerinin, Finlandiya'nın PISA başarısı üzerinde etkisinin çok az olduğu ifade edilmektedir ki bu, eğitimde fırsat eşitliğinin

yaratıldığıının en açık göstergesidir (Väljörvi et al., 2002). Genelde seçici olmayan eğitim sistemlerine sahip İskandinav ülkelerinin bir özelliği olması bakımından (Linnakylä, 2004) okullar arasındaki farkın Finlandiya’da en az olması, pek şaşırtıcı bulunmamaktadır. Nitekim sosyoekonomik düzeyi düşük çevrelerden gelen öğrencilerin dahi OECD ortalamasından daha yüksek performans sergilemiş olması (Väljörvi et al., 2002), bu anlamda önemli bir gösterge olarak karşımızda durmaktadır.

3.2. Eğitimde Yetkin Öğretmenler

Finlandiya’nın PISA başarısından söz ederken eğitim politikalarının uygulayıcıları olan öğretmenlerin etkisini vurgulamamak olmaz. McKinsey & Company’nin (2007) PISA ve diğer çalışmalar ışığında başarılı eğitim sistemlerine ilişkin yaptığı araştırmadan çıkan temel sonuç, bir eğitim sisteminin kalitesinin, o sistemdeki öğretmenlerin kalitesini aşamayacağıdır. Bassett (2008), öğretmen yetiştirme programları için en yetenekli öğretmen adaylarının seçimini ve uygulamada da öğretmenlerden en iyiyi elde etme anlayışını Finlandiya’da, eğitimin kalitesinde fark yaratan faktörler arasında sıralamıştır. UNESCO tarafından hazırlanan Herkes İçin Eğitim: Finlandiya (2000) raporunda, Fin üniversitelerindeki en popüler bölümlerden birisi olarak sınıf öğretmenliğinin ifade edilmesi ve yüksek başvuru sayısına rağmen başvuranların sadece % 10’u ile % 15’inin bu programlara kabul alabilmesi, öğretmenlik mesleğinin ülkedeki statüsünü göstermesi açısından dikkate değer bulunmaktadır.

Yüksek güdülenmişlik düzeyine sahip öğretmen adaylarının seçimi ile sonrasında alacakları araştırma ve uygulama odaklı kaliteli eğitimin doğal bir sonucu olarak Fin öğretmenlerin, öğrencilerin öğrenmesiyle yakından ilgili ve kendilerini meslekî anlamda geliştirmeye istekli oldukları belirtilmiştir (Malaty, 2006). Bu nedenle olmalı ki toplumun alt ve üst sınıflarınca öğretmenlik mesleğine gösterilen saygı, Fin kültüründe ön plana çıkmaktadır (Simola, 2005). Yani, Finlandiya’da öğretmenlik mesleğini değerli kılan öğretmenlerin maaşı değil; öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsü ve saygınlığıdır. Finlandiya’da özel okullara karşı ilginin yok denecek kadar az olması, yıllardan beri süregelen ve devlet okullarına duyulan güvenin hâlen devam ettiğini göstermektedir (Malaty, 2006). Öğretmenlere toplumca duyulan bu güven ve saygı, beraberinde onlara eğitim ve öğretimde daha fazla sorumluluğun ve özerkliğin verilmesini getirmiştir. Burada özerklik ve sorumluluklardan anlaşılması gereken, öğretmenlerin okullarda ulusal düzeyde belirlenen amaçlara ve ilkelere dayalı kendi öğretim programlarını oluşturmaları, öğretim ve değerlendirme yöntemlerini belirlemeleri ve öğretim materyallerini seçmeleridir (Pehkonen, 2007; MEB Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, 2008).

3.3. Eğitimde Finlandiya yaklaşımı

Moore’a göre (2008), Fin başarısının ardında yatan nedenler arasında Finlandiya’da temel eğitimde, 1960’larda başlayan, öğrencilerin yeteneklerine göre ayrıştırıldığı seçici eğitimden (selective education) tüm öğrencilerin heterojen gruplar hâlinde öğretiminin hedeflendiği kapsamlı eğitime (comprehensive education) geçişi sağlayan yapısal ve politik reformlar bulunmaktadır. Finlandiya eğitim sisteminde okullar, öğrencilerini seçmezken her öğrenci, genellikle oturduğu ya da yaşadığı yere en yakın okula gitmektedir. Kapsamlı okul, bir sistem meselesi olarak değil, bir eğitim felsefesi ve uygulamaları meselesi olarak görülmektedir çünkü okul, her öğrenci için vardır ve her öğrencinin ihtiyacına cevap vermelidir (Linnakylä, 2004). Bazı öğrencilerin öğrenmede daha fazla zamana ve yardıma ihtiyaç duymaları nedeniyle (Senemoğlu, 2005) Finlandiya’da eğitim ve öğretim, farklı öğrenci gruplarının ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerine uygun olarak düzenlenmektedir ki bu, bireyselleştirilmiş eğitimi ön plana çıkarmaktadır. Öğrenme güçlükleri yaşayan öğrenciler için, bu problemlerin geçici olduğu, erken ve etkili pedagojik müdahalelerle bu güçlüklerin giderilebileceği varsayımlarından hareketle Finlandiya’da özel eğitime ağırlık verilmiş; özel eğitime ihtiyacı olan çocukların eğitimi, kapsamlı eğitimin bir gereği olarak eğitim sisteminin öncelikleri arasına alınmıştır (Kivirauma & Ruoho, 2007). Kısmi zamanlı özel eğitim, hiçbir çocuğun geride kalmaması gerektiği “No Child Left Behind” fikrinden (Simola, 2005) doğmuş, temel eğitimle olabildiğince bütünleştirilmeye çalışılmıştır. Finlandiya’da 2003 yılında temel eğitimdeki tüm çocukların yaklaşık % 18’i, “özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler” olarak adlandırılmaktadır ki bu oranın Almanya’da % 5.3 iken Yunanistan’da % 0.9 olması dikkat çekicidir (Meijer, Soriona, & Watkins (2003)’nden aktaran Kivirauma & Ruoho, 2007). Bassett’in de (2008) ifade ettiği gibi, sık sık yapılan tanıma-izleme amaçlı değerlendirmelerle başarısız öğrencilere erken ve etkili müdahale edilmesinin, Fin

eğitim sisteminin başarısına katkı sağladığını söylemek bu noktada yanlış olmayacaktır. Bu değerlendirme çalışmalarında öğrenciler, pek çok ülkede olduğu gibi temel eğitimde standart testlere tabi olmadıkları ve sınav puanlarına göre sıralanmadıkları için sınav kaygısından uzaktırlar (Centre for Educational Assessment, University of Helsinki, 2009).

Eğitimde reform hareketlerinin bir uzantısı olarak, 1990'lı yıllara kadar tasarım, organizasyon, içerik, kaynaklar ve yöntemler bakımından katı ve detaycı bir yaklaşımın benimsendiği, okul ve sınıflarda tutarlılığın hedeflendiği Fin eğitim programının radikal bir değişiklikle yeniden yapılandırılıp daha esnek ve merkeziyetçilikten uzak bir yapıya büründürülmüş olması da başarıyı getiren faktörler arasında gösterilebilir (Väljærvi et al., 2002). Bu eğitim programının en önemli özelliklerinden biri, bilginin uygulamaya dönük olarak verilmesine ve öğrencilerin problem çözme becerilerinin geliştirilmesine odaklanmasıdır (Pehkonen, 2007) ki bu akla öğrenci merkezli eğitim anlayışını getirmektedir. Finlandiya'da her ne kadar eğitim, öğrencilerin öğrenme ortamıyla etkileşime girmesine dayanan, öğretmenin rehber olduğu, öğrencilerin kendilerine uygun öğrenme-öğretme strateji, yöntem ve teknikleri belirledikleri aktif öğrenme (Sönmez, 2007) üzerine kurulu olsa da Simola (2005), Finlandiya'da eğitim uygulamalarını gözlemleyen bazı yabancı araştırmacıların gözünde, sınıf uygulamalarının bir hayli geleneksel olduğu yönünde görüş bildirmiş ve "pedagojik disiplin ve düzen" olarak tanımladığı bu durumu da PISA başarısını açıklamakta kullanmıştır.

Bunlara ek olarak, Fin eğitim programı ve eğitim sistemindeki görevi paydaşlar arasında paylaştıran, yerel yönetimleri, okulları ve öğretmenleri yetkilendiren esnek yapı, eğitim anlayışında "destek" ve "güven" unsurlarını ön plana çıkarması bakımından bu başarıda önemli görülmektedir (Kyrö, 2007; Moore, 2008). Kyrö (2007), Fin eğitim sisteminin dayandığı temel prensipler arasında yer alan destek ve güven ilkesini, merkezi yönetimin yerel yönetimlerle; yerel yönetimlerin okullarla; okul yöneticilerinin ise öğretmenlerle kontrol amaçlı olmayan fakat birlikte öğrenme ve gelişmeyi hedefleyen uyum ve iş birliği içerisindeki çalışmaları şeklinde tanımlamıştır. Eğitimde böyle bir anlayışın benimsenmesinin gerekliliği, okulların ve öğretmenlerin daha fazla özerkliğe ve sorumluluğa sahip oldukları eğitim sistemlerinin, Fin eğitim sisteminin olduğu gibi, diğer eğitim sistemlerine kıyasla PISA'da daha başarılı oldukları sonucu (Väljærvi et al., 2002) ile ortaya konulmaktadır.

3.4. Eğitimde Fin Kültürü

Väljærvi ve diğerleri (2002), Finlandiya'nın PISA başarısının nedenlerinin arasında Fin kültüründe eğitime ve özellikle okumaya verilen önemi göstermiştir. Fin toplumunda okuryazarlığa geleneksel olarak verilen değer, geçmişte Elias Lönnrot tarafından 19. yüzyılda kaleme alınan ünlü Fin destanı Kalevala'da yer alan ve okuma-yazma bilmeyenlerin evlenmelerine izin verilmediği yönündeki efsanede (MEB Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, 2008; Brueggeman, 2008); günümüzde ise eğitimde en az ortaöğretimin tamamlanmasının bir gereklilik olarak belirlenmiş olmasında kendini açıkça göstermektedir (UNESCO, 2000). Bu nedenle, okulu terk eden öğrencilere en az rastlanan ülkelerden birisinin Finlandiya olması hiç de şaşırtıcı bulunmamalıdır (UNESCO, 2000).

Okuyucular ülkesi olan Finlandiya'da ailelerin % 85'i günlük yayımlanan bir gazeteye abonedirler ve yılda kişi başı ortalama 21 kitap, kütüphanelerden ödünç alınmaktadır (Halinen, Sinko ve Laukkanen, 2005). Bununla paralel olarak PISA 2000'de Fin öğrencilerinin diğer OECD ülkeleriyle karşılaştırıldığında çeşitli okuma materyallerini, örneğin dergileri, gazeteleri, mizah yayınlarını, e-postaları, genel ağ sayfalarını, daha fazla okudukları görülmüştür (Väljærvi et al., 2002). Okumaya duyulan bu ilgide, ülkede geniş bir ağa ve kullanıma sahip olan kütüphanelerin de katkısı olduğu görülmektedir. Dolayısıyla Fin öğrencilerin okuma alanındaki başarısı, iddia edildiği gibi PISA'nın Fince yapılmasına ve Fincenin kolay bir dil olmasına bağlı değildir (Brueggeman, 2008). Okuma becerilerinin diğer alanlardaki başarıyı etkileyeceği de göz önüne alınırsa, PISA çalışmasında fen ve matematiğe ilişkin yazılı yönergelerin ve açık uçlu soruların doğru ve anlaşılır bir biçimde okunmasının, Fin öğrencilerin başarılarını belirlemekte ve etkilemekte olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır (Centre for Educational Assessment, University of Helsinki, 2009).

Tüm bunlara ek olarak, eğitim politikalarının oluşturulması sürecinde, Fin kültürünün homojen yapısının, ülkede uzlaşmaya varılmasını kolaylaştıran bir role sahip olması nedeniyle önemli olduğu öne sürülmektedir (Väljærvi et al., 2002). Fakat bu kültürel yapı, Finlandiya'yı azınlıklarına karşı duyarlı olmaktan alıkoymamıştır. Nitekim nüfusun % 94'ünün Fince konuştuğu ülkede, İsveççe

konuşan % 6'lık kesim için okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar kendi dillerinde öğrenim görme hakkı sunulmuştur (EURYDICE, 2008). Toplumun farklı sosyal tabakaları arasındaki gelir farklılıklarının az ve elit tabakanın sınırlı olması da Finlandiya'nın homojen kültür yapısı hakkında fikir vermektedir (Hautamäki et al., 2008). Böyle bir toplumsal yapı, bireyin başarısını etkileyebilecek ve bireyi öğrenmede dezavantajlı konuma getirebilecek dil, sosyoekonomik düzey, ikametgâh gibi çevresel faktörlerin etkisini en aza indirmekte, zihinlere başarının çalışma ve azme bağlı olduğu düşüncesini yerleştirmektedir. Nitekim bu düşünce, Finlandiya'yı betimleyen ve kültürel bir özellik olarak ifade edilen; azim, cesaret, asla vazgeçmeme anlamlarına karşılık gelen "Sisu" kelimesinde anlam kazanmaktadır (Brueggeman, 2008).

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna, Fordist üretimden esnek üretime, ulus devletler dünyasından küresel dünyaya, modernist düşünce çizgisinden postmodernist bir düşünce çizgisine geçişin yaşandığı günümüz dünyasında, ülkelerin eğitim sistemleri de bu geçişler ve dönüşümlerden etkilenmektedir (Tekeli, 2003). Bu dönüşüm sürecinde eğitimden artık bireylerin değil toplumların rekabetini öğretmesi beklenmektedir. Uluslararası rekabette, bireylerin sahip oldukları karşılaştırmalı üstünlükler yerini ulusal rekabetçi üstünlüklere bırakmaktadır (Dülger, 2002). Özellikle son yıllarda, Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı – PISA (Programme for International Student Assessment), Üçüncü Uluslararası Matematik ve Fen Çalışması – TIMSS (Third International Mathematics and Science Study, Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi – PIRLS (Progress in International Reading and Literacy Study) gibi uluslararası değerlendirme çalışmalarında pek çok ülke, eğitim sistemlerini gözden geçirmekte; zaman içerisinde gerçekleştirdikleri eğitim reformlarının ve yatırımlarının, öğrencilerinin akademik başarıları üzerinde ne derece etkili olduğu hakkında bilgi sahibi olmaktadır (Berberoğlu ve Kalender, 2005) ki bu ülkelerden ikisi Finlandiya ve Türkiye'dir.

Bu çalışmada, PISA 2000, 2003 ve 2006'da en iyi performans gösteren ülkeler arasına girmeyi başaran Finlandiya'nın mevcut eğitim sisteminin yapısına ve bu yapıya bağlı olarak literatürde Finlandiya'nın başarısına katkıda bulunduğu ileri sürülen bazı faktörlere değinilmeye çalışılmıştır. Bu başarının Finlandiya'nın kendi sosyokültürel bağlamı içerisinde değerlendirilmesi gerektiği düşüncesiyle çalışmada bütüncül bir yaklaşımla bir Finlandiya portresi yaratılmaya çalışılırken Finlandiya'dan yaklaşık 14 kat fazla nüfusu ve 2009 yılı itibarıyla yaklaşık 27 milyon olarak belirlenen kısıtlı eğitim bütçesi (Maliye Bakanlığı, 2008) ile eğitimde farklı önceliklere sahip olan Türkiye ile bir karşılaştırma yapma amacı benimsenmemiş; fakat Finlandiya örneğinden yola çıkılarak PISA'da kötü sonuçlar alan Türkiye açısından eğitim alanında neler yapılması gerektiği konusunda bazı dersler çıkarılabileceği düşünülmüştür. Fitzpatrick, Sanders, & Worthen'in (2004) dediği gibi, sürekli gelişim için eğitimde değerli olanın değersiz olandan ayrılması ve eğitime yapılan büyük harcamaların etkililiğinin değerlendirilmesi dünyada giderek üzerinde durulan konular olarak karşımıza çıkarken, eğitimde Finlandiya yaklaşımının bilinmesinin, pek çok ülkeye olacağı gibi Türkiye'ye de öz değerlendirmesini yaparken yardımcı olacağı düşünülmektedir. Kuşkusuz ki, hiç de tesadüfi olmayan Finlandiya'nın bu başarısının tüm eğitimcilere öğretebileceği birtakım gerçekler bulunmaktadır.

Bu çalışmada ortaya konan, Finlandiya eğitim sistemini başarıya götüren ve Finlandiya'nın diğer ülkelere genel olarak model oluşturabileceği düşünülen ulusal rekabetçi üstünlükleri özetle şöyle sıralanabilir: (1) Dil, din, ırk, cinsiyet, ekonomik durum, ikametgâh ayrımı gözetmeksizin her bireye eğitimde sağlanan fırsat eşitliği, (2) mesleklerinde başarılı, uzman araştırmacı, özerk ve sorumluluk sahibi öğretmenler ve öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsü ve saygınlığı, (3) her öğrenci için ve her öğrencinin ihtiyacına cevap veren kapsamlı okul uygulaması ile özel eğitime ihtiyacı olan çocukların eğitimine verilen önem, (4) öğrenciyi kaybeden değil kazanan, başarıyı sıralamayan bir değerlendirme, (5) eğitimde öğrenci merkezlik ile öğrencilerin aktif kılınması, (6) merkeziyetçilikten uzak, esnek eğitim programı, (7) iş birliği ve güveni esas alan eğitim yönetimi yaklaşımı, (8) Fin kültüründe eğitim-öğretime, okumaya verilen önem, (9) toplumsal tabakalar arasındaki gelir farklılıklarının azlığı ve elit tabakanın sınırlılığı nedeniyle Fin kültürünün homojen yapısı ve (10) Fin eğitiminde "Sisu" anlayışı.

Finlandiya'nın eğitim alanında yarattığı yukarıda sıralanan ulusal rekabetçi üstünlükler gerekli ve yeterli fiziksel, ekonomik, kültürel, sosyal ve akademik altyapı hazırlandığında her ülkeye kuşkusuz başarı getirecektir. Asıl sorun, sözü edilen bu altyapının oluşturulmasındadır. Bu altyapının Türkiye'de kusursuz olduğunu söylemek, PISA 2000, 2003 ve 2006 sonuçlarına bakıldığında mümkün gözükmemektedir.

Finlandiya eğitim sisteminde başarı nedenleri arasında ön plana çıkan ve Türk millî eğitiminin de temel ilkelerinden birisi olan ancak PISA çalışmasında ortaya konulduğu gibi okullar arasındaki farklılıkların fazlalığı (Berberoğlu & Kalender, 2005) dolayısıyla henüz gerçekleştirilemediği anlaşılan Türkiye'de eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması en önemli eğitim sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de ne yazık ki hâlâ bazı öğrenciler diğerlerine göre daha kaliteli eğitim hizmetlerinden yararlanırken; Finlandiya'da öğrenme düzeyi ne olursa olsun, her öğrencinin ihtiyacına bireyselleştirilmiş eğitim uygulamalarıyla yanıt veriliyor olması, eğitim imkânlarının bölgesel farklılıklar göstermiyor olması, teftiş ve sınama amacı taşımayan değerlendirme çalışmalarıyla öğrencilerin takip ediliyor ve bu değerlendirme sonuçlarına göre öğrencilere erken müdahalelerle yetiştirici öğretimin sağlanması, tüm bireyler için kendi potansiyelini gerçekleştirme yolunda eşit imkânların yaratılmaya çalışıldığını göstermektedir.

Fırsat eşitliğinin sağlanmasında üzerinde durulması gereken noktalardan bir diğeri ise, eğitim sisteminde bireysel ve yöresel ihtiyaçlara cevap verilmesini sağlayan esnek bir yönetim anlayışının benimsenmesi ve eğitimin bir devlet meselesi hâlinde çıkarılıp ortak amaçlar doğrultusunda tüm paydaşların sorumluluğu paylaştığı bir yapıda ele alınmasıdır. Bu durum, çok kültürlü yapısıyla farklı zenginlikleri barındıran Türkiye'de yerel ve bölgesel farklılıkların, üstünlük ve eksikliklerin gözden kaçırılmaması için merkezîyetçi eğitim anlayışının artık sorgulanması gerektiğini gözler önüne sermektedir.

Kuşkusuz ki Finlandiya örneğinde üzerinde durulması gereken noktalardan bir diğeri ise Fin öğretmenleridir. Fin toplumunda saygınlığıyla en popüler mesleklerden birisi olarak karşımıza çıkan öğretmenlik mesleğinin Türkiye'de nasıl algılandığının ve Finlandiya'nın aksine sadece üniversite sınav sonucuna göre öğrencilerin kabul edildiği öğretmen yetiştirme programlarındaki öğretmen adaylarının bu meslek için ne kadar yeterli olduğunun anlaşılmasının, eğitimde gerçekleştirilmeye çalışılan reform hareketlerinin başarısında kilit rol oynayacağı düşünülmektedir. Öğretmenlere duyulan güvenin bir sonucu olarak onlara daha fazla özerkliğin ve sorumluluğun yüklendiği Fin eğitim sisteminde olduğu gibi, ülkemizde de öğretmenler, sadece yukarıdan indirilen reformların uygulayıcıları olarak algılanmamalı, bilgi ve deneyimleriyle öğretmenlerin fkarar mekanizmalarında etkili olmaları sağlanmalıdır. Bu bağlamda, Yükseköğretim Kurulu (YÖK), öğretmen yetiştiren kurumlarının tüm programlarını gözden geçirmeli, öğretmenleri yetiştiren öğretmenleri, yani eğitim görevlileri ve üyelerini de "eğitici eğitimi" ile çok yönlü desteklemeli, yetişen öğretmenlerin istihdamı için Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) ile eşgüdüm sağlayarak çalışmalı ve Finlandiya örneğinde olduğu gibi öğretmenlerin yüksek lisans ve doktora programlarıyla kendilerini geliştirmeleri teşvik edilmeli ve mümkün kılınmalıdır.

Sonuç olarak, Finlandiya örneğinin, eğitimde başarılı sonuçların elde edilmesi yolunda Türkiye ve daha pek çok ülke için ilham kaynağı olması beklenmektedir. Türk eğitim sisteminin kendi kaynakları dâhilinde eğitimde en iyiyi yakalama hedefine ulaşması bakımından Finlandiya gibi dünyada başarılı olmuş diğer eğitim sistemlerinin gelecek çalışmalarda tartışılmasının, eğitim problemlerinin etkili çözümünde yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Daha güvenilir ve detaylı bilgilerin edinilmesi bakımından gelecekte, literatür taramasıyla kısıtlandırılmayan ve daha çok etnografik araştırmaya dayandırılan çalışmaların yapılması önemli görülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akpınar, B. ve Aydın, K. (2007). Türkiye ve bazı ülkelerin eğitim reformlarının karşılaştırılması. *Fırat Üniversitesi Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*, 6 (1), 82-88.
- Basic Education Act of Finland*. (1998). Retrieved July 29, 2009 from <http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1998/en19980628.pdf>
- Bassett, P. F. (2008). What the Finns know shouldn't suprise us (but it does). *International Educator*, 22 (4), 9-9.

- Berberoğlu, G. ve Kalender, İ. (2005). Öğrenci başarısının yıllara, okul türlerine, bölgelere göre incelenmesi: ÖSS ve PISA analizi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 4 (7), 21-35.
- Brueggeman, M. A. (2008). An outsider's view of beginning literacy in Finland: Assumptions, lessons learned and sisu. *Literacy Research and Instruction*, 47, 1-8.
- Centre for Educational Assessment, University of Helsinki. (2006). *Finland and PISA: Interpreting the results*. Retrieved July 31, 2009 from http://www.pisa2006.helsinki.fi/finland_pisa/interpreting_the_results/interpreting_the_results.htm
- Dülger, İ. (2002). Eğitim ana planı (1996-2011): Bütünleştirilmiş bir reform stratejisi. *Planlama Dergisi, Özel Sayı*, 179-212.
- Eğitim Reformu Girişimi. (2005, 30 Mayıs). *Yeni öğretim programlarını inceleme ve değerlendirme raporu*. İstanbul: İstanbul Politikalar Merkezi. 20.07.2009 tarihinde <http://www.erg.sabanciuniv.edu/> adresinden alınmıştır.
- EURYDICE. (2008, Kasım). *National summary sheets on education systems in Europe and ongoing reforms: Finland*. Retrieved July 29, 2009 from http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/national_summary_sheets/047_FI_EN.pdf
- Finlandiya Büyükelçiliği. (2007, 8 Kasım). *Finlandiya'ya kısa bir bakış*. 22.07.2009 tarihinde <http://www.finland.org.tr/public/default.aspx?nodeid=39099&contentlan=21&culture=tr-TR> adresinden alınmıştır.
- Finnish National Board of Education. (2004). *National core curriculum for basic education 2004*. Retrieved August 2, 2009 from http://www.opf.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/opf/embeds/47671_core_curricula_basic_education_1.pdf
- Finnish National Board of Education. (2007). *Developing the future learning*. Retrieved August 2, 2009 from http://www.opetusala.fi/www/fi/2007tapahtumat/Catalan_visit_19062007/Lindroos_Kataloniaalaisten_vierailu_inno_vaatio.pdf
- Finnish National Board of Education. (2009). *Education. Overview of the education system*. Retrieved August 2, 2009 from http://www.opf.fi/english/education/overview_of_the_education_system
- Fitzpatrick, J. L., Sanders, J. R., & Worthen, B. R. (2004). *Program evaluation. Alternative approaches and practical guidelines* (3rd ed.). Boston: Pearson.
- Grek, S. (2009). Governing by numbers: The Pisa effect in Europe. *Journal of Education Policy*, 24(1), 23-37.
- Halinen, I., Sinko, P., & Laukkanen, R. (2005). A land of readers. *Educational Leadership*, 63 (2), 72-75.
- Hansén, S-E. (1999). Teacher education in Finland-updating the 1996 SIGMA report. *TNTEE Publications*, 2 (2), 103-108.
- Hautamäki, J., Harjunen, E., Hautamäki, A., Karjalainen, T., Kupiainen, S., Laaksonen, S., et al. (2008). *PISA 2006 Finland: Analyses, reflections and explanations*. Helsinki: Ministry of Education Publications, 44, 11-14.
- Kansanen, P. (2003). Teacher education in Finland: Current models and new developments. In B. Moon, L. Vlăsceanu, & C. Barrows (Eds.), *Institutional approaches to teacher education within higher education in Europe: Current models and new developments* (pp. 85-108). Bucharest: Unesco – Cepes.
- Kivirauma, J. ve Ruoho, K. (2007). Excellence through special education? Lessons from the Finnish school reform. *International Review of Education*, 53, 283-302. doi: 10.1007/s11159-007-9044-1
- Koskenniemi, M. (1972). The new teacher education system in Finland. *International Review of Education*, 18 (2), 212-216.
- Kyrö, M. (2007). Education in Finland. *Finnish National Board of Education*. Retrieved July 25, 2009 from http://www.aim-ihk.de/pdf-downloads/kongress_08032008_domisch.pdf
- Linnakylä, P. (2004). Finnish education-reaching high quality and promoting equity. *Education Review*, 17 (2), 35-41.
- Malaty, G. (2007). What are the reasons behind the success of Finland in PISA? *International Journal for Mathematics Teaching and Learning*, No. 28.06, 8 p.
- Maliye Bakanlığı. (2008). *2009 yılı bütçe sunuş konuşması. TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu*. 08.08.2009 tarihinde www.bumko.gov.tr/TR/.../DosyaGoster.aspx?...1...2009_butce adresinden alınmıştır.
- McKinsey & Company. (2007). *How the world's best performing school systems come out on top*. Retrieved June 10, 2009 from http://www.mckinsey.com/client-service/socialsector/resources/pdf/Worlds_School_systems_final.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. (2005). *PISA 2003 projesi ulusal nihai rapor*. 12.08.2009 tarihinde <http://earged.meb.gov.tr/pisa/dil/tr/pisa2003.html> adresinden alınmıştır.
- Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. (2009). *Hedef 2009. PISA*

- 2009 hakkında. 12.08.2009 tarihinde <http://earged.meb.gov.tr/pisa/dil/tr/pisa2009.html> adresinden alınmıştır.
- Millî Eğitim Bakanlığı, Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü. (2008, 10 Nisan). *PISA paneli gerçekleştirildi!*. 27.07.2009 tarihinde http://digm.meb.gov.tr/uaorgutler/OECD/oecd_pisa_panel_2008.html adresinden alınmıştır.
- Ministry of Social Affairs and Health of Finland. (2004). *Early childhood education and care in Finland*, 14. Retrieved July 28, 2009 from <http://pre20090115.stm.fi/cd1106216815326/passthru.pdf>
- Moore, T. (2008). *Finnish education system. Northern Ireland Assembly: Research and library service*. Retrieved June 10, 2009 from <http://www.niassembly.gov.uk/io/research/2008/4608.pdf>
- Organization for Economic Co-operation and Development. (2002). *PISA 2000 technical report*. Paris, France: OECD Publications. Retrieved July 25, 2009 from http://www.oecd.org/document/7/0,3343,en_32252351_32236159_33688711_1_1_1_1,00.html
- Organization for Economic Co-operation and Development. (2004). *Learning for tomorrow's world. First results from PISA 2003*. Paris, France: OECD Publications. Retrieved July 25, 2009 from http://www.oecd.org/document/55/0,3343,en_32252351_32236173_33917303_1_1_1_1,00.html
- Organization for Economic Co-operation and Development. (2004). *Messages from PISA 2000*. Paris, France: OECD Publications. Retrieved July 25, 2009 from <http://www.oecd.org/dataoecd/31/19/34107978.pdf>
- Organization for Economic Co-operation and Development. (2007). *PISA 2006: Science competencies for tomorrow's world*. Paris, France: OECD Publications. Retrieved July 25, 2009 from <http://www.oecd.org/dataoecd/15/13/39725224.pdf>
- Organization for Economic Co-operation and Development. (2008). *Education at a glance 2008: OECD Indicators*. Paris, France: OECD Publications. Retrieved July 27, 2009 from <http://www.oecd.org/dataoecd/23/46/41284038.pdf>
- Pehkonen, E. K. (2007, Ekim) *Explanations for the Finnish success in PISA evaluations*. Paper presented at the Annual Meeting of the North American Chapter of the International Group for the Psychology of Mathematics Education, University of Nevada, Reno, Nevada, USA.
- Population Register Centre. (2006). *The population of Finland*. Retrieved August 10, 2009 from http://www.vaestorekisterikeskus.fi/vrk/home.nsf/pages/index_eng
- Schleicher, A. (2007). Can competencies assessed by PISA be considered the fundamental school knowledge 15-year-olds should possess? *Journal of Educational Change*, 8, 349-357.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim öğrenme ve öğretim* (12. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti.
- Simola, H. (2005). The Finnish miracle of PISA: Historical and sociological remarks on teaching and teacher education. *Comparative Education*, 41 (4), 455-470.
- Sönmez, V. (2006). *Gelecekteki olası eğitim sistemleri ve bazı araştırmalar* (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık, s. 61.
- Sönmez, V. (2007). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı* (13. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık, s. 359-360.
- Statistics Finland. (2007). *Official statistics of Finland*. Retrieved July 15, 2009 from http://www.stat.fi/meta/svt/index_en.html
- Tekeli, İ. (2003). *Eğitim üzerine düşünmek*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, s. 15-16.
- UNESCO (2000). *Education for All (EFA) 2000 assesment country reports. Finland*. 14.07.2009 tarihinde http://www.unesco.org/education/wef/countryreports/finland/rapport_1.html adresinden alınmıştır.
- Väljörvi, J., Linnakylä, P., Kupari, P., Reinikainen, P., & Arffman, I. (2002). *The Finnish success in PISA and some reasons behind it: PISA 2000*. Institute for Educational Research, University of Jyväskylä, Finland. (ERIC Document Reproduction Service No. ED478054).

Extended Abstract

PISA (Programme for International Student Assessment) organized triennially by OECD since 2000 has been one of significant means for a number of countries to evaluate their educational efficacies providing an opportunity to compare achievements of 15-year-old students at an international level. Importance of this international study seems to be even more considering the fact that it assesses students' abilities to use knowledge and skills they have acquired in the areas of science, mathematics and reading to solve daily problems, which can predict students' later success in their future lives. Finland, participating in 2000, 2003, and 2006 PISA, has been one of the countries

gaining so much attention of educators and researchers worldwide as a result of remarkable and continuous performance of its students. Being among the best performing countries in all PISA studies conducted so far, Finland is considered to contribute to the development of new educational policies and practices in many other countries. Particularly, it is thought that countries which have failed in PISA like Turkey can retrieve several conclusions from the case of Finland to improve their conditions in the field of education. As a consequence, aim of this study is firstly to introduce general principles and practices of Finnish education system, secondly to present several factors put forward in literature as reasons for Finland's PISA success and thirdly and finally to discuss its consequences for Turkey, which has initiated several educational reforms since 2004 to achieve expected educational outcomes.

Firstly, to make a better sense of Finland's success at PISA, it is essential to comprehend several characteristics of Finnish education system. In Finland, basic compulsory education covers the education of children from 7 to 16, lasting nine years along with an extra 10th year if required. Although early childhood education is optional, nearly 99 % of 6-year-old children attend to kindergartens offered by municipalities. In the first and second grade of elementary years, Finnish students are provided with additional recreational lessons and activities at schools and are obliged to go out in the breaks. Children who are educated with class teachers until the 6th grade are taught by subject teachers later. Following elementary education, more than 90 % of the students between the ages of 16 and 19 continue their secondary education either in vocational or general high schools. Ending up with matriculation exam, secondary education is followed by university education either in polytechnical universities based more on applicable knowledge or universities based more on theoretical knowledge as students are selected depending on their previous school achievements, job experience and results of matriculation exam.

Secondly, considering aforementioned general educational framework, it can be easily understood that PISA success of Finland is not a miracle but is more a result of its efforts and practices to establish equity in education, to have highly competent teachers, to provide flexible, individualized and active instruction for all students and to gain the support and cooperation of society in its educational practices. Finland seems to act as a good case for all countries since students no matter of their family background, dwelling, ethnicity or religion are served with competent and respected teachers based on their individual needs through individualized learning plans, special education and remedial instruction. In such a system, educational administration empowers local authorities; namely, municipalities and schools, to develop local educational programs considering national core curriculum. At this point, the role of Finnish culture is also required to be mentioned since it highlights the fact that education is not only the matter of schools but bears upon all society affecting the attitudes of students toward schooling and education. Having a literate society with a homogenous social structure removing huge gaps among different socioeconomic backgrounds is certainly an advantage to achieve expected educational outcomes.

Thirdly and finally, all principles and practices characterizing Finnish education system can be used to figure out several conclusions for Turkey but also for other countries struggling with numerous educational problems. Case of Finland once more indicates the significance of establishment of equity in education to provide that all students no matter of their ability level and family background actualize their potential. It then becomes an urgent problem of Turkey to remove significant differences among different types of schools as pointed out in PISA results. In addition, teachers' competencies and status in the society in Turkey compared to Finland are definitely required to be questioned. To motivate and encourage innovation in teachers as happens to be in Finland, it is suggested that teachers be provided with more responsibility and autonomy in educational decisions while only candidates who have willingness and potential for being effective teachers are selected for teacher training programs.

In conclusion, education in Finland is expected to inspire so many countries including Turkey to move beyond their limits. It is sure that investigation and discussion of the best educational systems in the world other than Finland in further studies will be helpful for Turkey while it is trying to look for the best solutions for its educational problems. It is, therefore, viewed considerable to conduct further studies that are not bounded with literature review and mostly based on ethnographic research to produce more reliable and detailed data in the future.